

Šolski center Celje
Srednja šola za strojništvo in mehatroniko

SLOVENSKA DRUŽINA NEKOČ IN DANES

Avtorja:

Blaž Vedečnik, S-4.a
Marko Juhart, S-4.a

Mentor:

Milan Andrič, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2008

KAZALO

1 POVZETEK	- 3 -
2 UVOD	- 4 -
2.1 NEKATERI VIDIKI RAZUMEVANJA DEFINICIJ DRUŽINE	- 4 -
2.2 VLOGA IN POLOŽAJ OTROKA V DRUŽINI	- 5 -
2.3 PRAVNI IN SOCIOLOŠKI VIDIK DRUŽINE	- 6 -
2.3.1 PRAVNI VIDIK	- 6 -
2.3.2 SOCIOLOŠKI VIDIK	- 6 -
2.4 FUNKCIJA DRUŽINE	- 6 -
2.5 DEZORGANIZACIJA DRUŽINE	- 6 -
2.6 TIPOLOGIJA DRUŽINE	- 7 -
2.6.1 PATRIARHALNA DRUŽINA	- 7 -
2.6.2 DEMOKRATIČNA DRUŽINA	- 8 -
2.6.3 POPOLNA (JEDRNA OZ. NUKLEARNA) DRUŽINA	- 8 -
2.6.4 DOPOLNJENA, SESTAVLJENA (REORGANIZIRANA) DRUŽINA	- 8 -
2.6.5 RAZŠIRJENA (VEČGENERACIJSKA) DRUŽINA	- 8 -
2.6.6 NEPOPOLNA (DEZORGANIZIRANA) DRUŽINA	- 8 -
3 RAZISKOVALNI DEL	- 10 -
3.1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	- 10 -
3.2 HIPOTEZE	- 10 -
3.3 OPIS VZORCA RAZISKAVE	- 10 -
3.4 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV	- 10 -
3.5 METODOLOGIJA	- 10 -
3.6 REZULTATI IN INTERPRETACIJA DOBLJENIH REZULTATOV	- 12 -
3.6.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	- 12 -
3.7 PREVERJANJE ZASTAVLJENIH HIPOTEZ	- 28 -
4 ZAKLJUČEK	- 29 -
5 VIRI IN LITERATURA	- 30 -
6 PRILOGA	- 31 -

1 POVZETEK

Družina je bila in je osnovna družbena skupnost, v kateri se otrok socializira in pridobiva prva znanja in izkušnje.

Družine nekoč in danes se razvijajo, se bodo razvijale kot osnovna celica v človekovem nadaljnjem razvoju.

Namen najine raziskovalne naloge je, da želiva ugotoviti, kakšno vlogo so imeli in imajo starši (oče, mati) v današnji družini glede na ekonomski status, preživljanje prostega časa, število družinskih članov, kraj bivanja družine. Pri tem pa ne želiva pozabiti na položaj otroka v družini nekoč in danes.

S pomočjo ankete skušava ugotoviti predhodno naštete vloge v družini, pri tem pa bova razdelila anketirance na mlajšo generacijo, ki obsega starost od 20 do 35 let in na starejšo generacijo, ki obsega starost od 45 do 65 let. Področje in rezultati najinega raziskovanja pa so prikazani s tabelami in grafi.

2 UVOD

Sodobni slovenski družini pripada nenadomestljiva vloga pri oblikovanju človeka. Danes se sooča s številnimi izzivi, pestijo jo hudi socialno-ekonomski problemi.

Družina in družba sta samo zmanjšana podoba druga druge. Obe sestavljajo ljudje, ki med seboj komunicirajo in sodelujejo ter vstopajo v medsebojne odnose: ljudje na vodstvenih in vodilnih položajih so povezani s podrejenimi, mladi starši, moški z ženskami, otroci s starši ipd. Obe sta vključeni v odločanje, izvajanje avtoritete in zastavljanje ter uresničevanje skupnih ciljev.

V slovenski družbi je kvaliteta življenja vse prej kot zadovoljiva. Predvsem bomo mogli začeti spreminjati marsikaj v načinu življenja družine. (Bezenšek, 1997).

Zaradi hitrega življenjskega ritma nas današnje življenje sili, da naredim samo tisto, kar je najnujnejše in se s čustvi dotaknemo drug drugega. Prav tako trpi skupi čas, ki ga preživimo v krogu svojih najljubših.

2.1 NEKATERI VIDIKI RAZUMEVANJA DEFINICIJ DRUŽINE

Pri mnogih avtorjih najdemo različne definicije družine.

Družina je temeljni posrednik človekovega obstoja – v čisto biološkem, naravnem, družbenem svetu in v svetu duha in kulture. Je svet, življenje, človeštvo in družba v malem. Je edinstvena celica, kjer se prepletajo temeljne vloge človeškega bitja, spolne in generacijske – vloga moškega in ženske, vloga staršev in otrok. Človekov osebni razvoj je razvoj individualnosti in sobivanja obenem, družina pa je prizorišče tega razvoja (Musek, 1995, str. 19).

Družina je sistem z nekim notranjim dogajanjem, ki je ves čas v obojesmernem stiku z vsem, kar se godi v njegovem okolju. Odvisna je od socialnih in ekonomskih zakonitosti. Družino pa označujejo tudi notranji odnosi (Tomori, 1994, str. 10).

Družina je osnovna institucija zasebnega življenja, kjer se oblikujejo življenjsko pomembni socialni odnosi. V vsem našem življenju nas kot vsakodnevno stalno poziva k temu, da se na vse načine odzivamo nanjo in na njene člane (Ule – Nastran, 1998, str. 21).

Iz povedanega izhaja, da družina uresničuje različne funkcije, vzgojnoizobraževalno, kar pomeni, da otrok, ki je rojen v tej družini, spoznava ožjo in širšo okolico, išče zavetje, varnost, se pripravlja na samostojno življenje, spoznava vedenje, ravnanje in druge lastnosti svojih staršev.

Družina je imela in bo imela veliko življenjsko vrednost. S skupnimi močmi prebrodi slabe dni. Veliko je stvari in skupnih dogodkov, ki družini dajejo pomen in pozitivno energijo za ugodno reševanje prepek.

2.2 VLOGA IN POLOŽAJ OTROKA V DRUŽINI

Veliko ljudi je prepričanih, da sta za družino že dovolj mož in žena. Vendar pravo družino ustvarja otrok, rojstvo otroka, ki je posledica biološki potreb in predstavlja simbiozo med materjo in očetom. Otrok se v družini rodi, v njej raste, se razvija.

Otroci, ki so rojeni v neki družini, kjer živijo tudi drugi družinski člani, morajo imeti razvite vsaj minimalne sposobnosti za prepoznavanje najprej samega sebe in lastnega vedenja. To pomeni, da morajo najprej spoznati in doumeti:

- vlogo in pomen bistva organiziranosti in povezanosti vseh družinskih članov znotraj družine,
- da srečne družine izhajajo le iz srečnega partnerstva med staršema, iz teh pa srečni in zadovoljni otroci,
- da so za ohranjanje družinskega sožitja potrebni tako optimalna medsebojna povezanost kot tudi minimum svobode in individualnosti (Brajša, 1990, str. 55).

V družini vsak posameznik igra svojstveno in pomembno vlogo. Družinske vloge, ki jih ima vsak posamezni član, se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Kakšno vlogo lahko nekdo prevzame, pa določajo sociokulturne vrednote, samo mesto v družini, telesne in duševne karakteristike ter biološka konstitucija. Zato otrok, ki je živahen, vitalen, nepredvidljiv v svojih potrebah in odzivih, naredi popolnoma drugačen vstop v družino kot njegov miren, občutljiv, vase obrnjen sorojenec, ki že zelo zgodaj omeji svoj bivalni prostor, tako da ne posega na druga področja.

Tudi posebno mesto v družini lahko usmerja oblikovanje družinske vloge. Najstarejši hčeri z več mlajšimi brati in sestrami je skoraj določena vloga pomočnice pri negi, vzgoji in varovanju otrok. Tudi spol v marsičem vpliva na vlogo, ki jo prevzema član v družini. Deček, ki se je rodil za tremi sestrami, ima najbrž drugačno vlogo kot zadnji od štirih fantov. Deklici, rojeni v družini polni bratov in bratrancev, pa poteka otroštvo drugače kot njeni sovrstnici v mešanem gnezdu (Tomori, 1994, str. 21).

Otrokov položaj v družini je najugodnejši, če starša vzgajata svoje otroke v smislu ljubezni, spoštovanja in skladnosti.

V veččlanski družini zavzemata najstarejši in najmlajši posebna položaja, srednji otroci pa so bolj izenačeni.

Edinec v neki družini odrašča kot najpomembnejša oseba in je s tem najbolj ogrožen. Njegovi najpogostejši stiki so z odraslimi, zato prevzema njihove navade in daje vtis odraslega otroka.

V družini z dvema otrokoma skuša prvorojenec pritegniti pozornost nase, zato ga morajo starši pripraviti na novega družinskega člana. Posvečati mu morajo veliko in še več pozornosti.

V družini z mnogimi otroki prihaja do mnogih težav, te pa razmeroma zgodaj navadijo otroke na samostojnost, premagovanja, odrekanja in večjo medsebojno povezanost.

Otroci odraščajo in so odraščali v popolnih, razširjenih in nepopolnih družinah.

Med otroke iz nepopolne družine spadajo: - otroci razvezancev;

- otroci vdovcev (sirote po materi ali očetu);

- nezakonski otroci;

- rejenci.

2.3 PRAVNI IN SOCIOLOŠKI VIDIK DRUŽINE

2.3.1 PRAVNI VIDIK

Pravno gledano družino delimo na:

- popolno družino: ima vse tri elemente (mati, oče, otrok);
- nepopolno družino: eden od treh elementov manjka.

2.3.2 SOCIOLOŠKI VIDIK

Za sociologe ni pomembno, čeprav je zaželeno, da so prisotni vsi trije elementi: oče, mati in otrok.

Nepopolna družina je tudi, če eden ne opravlja svoje vloge (npr. mati je neozdravljivo bolna).

Nepopolna družina je lahko:

- izvirno nepopolna družina (rojstvo);
- posledično nepopolna družina (posledica dejanja, kot so smrt, ločitev, razveza ...).

Vse pogostejše pa so tudi:

- enoroditeljske družine (eden izmed staršev živi z otrokom sam, zaradi smrti, razveze, ločitve ...);
- reorganizirane družine (razvezan roditelj na novo oblikuje družino z novim partnerjem);
- razširjena družina (v njej živijo člani več družin, npr. stari starši, starši in družina mladih).

Tomori (1994) pa pravi, da prikazovanje neke vzorčne družine ali gojenje mita o neskončni in vseskozi srečni družini, ki je v nasprotju s stvarnostjo in življenjskimi možnostmi družin, ideologom nikakor ne koristi in lahko zaželeno idejo o družini prej odvrne kot spodbudi.

2.4 FUNKCIJA DRUŽINE

Univerzalne funkcije družine je nemogoče opredeliti, saj moramo upoštevati različne tipe družin, položaj družine v določeni družbi in življenjski cikel družine.

Najpogostejše funkcije družine so:

- reproduktivna;
- ekonomska;
- emocionalna;
- socialna;
- vzgojnoizobraževalna;
- religiozna;

Le-te se med seboj prepletajo in niso v vseh obdobjih družbenega in družinskega življenja enako intenzivne.

2.5 DEZORGANIZACIJA DRUŽINE

Sociologi posvečajo veliko pozornost dezorganizaciji družine, na katero vplivajo: razveza, migracije, smrt enega izmed staršev, oblikovanje obnovljene oz. reorganizirane družine.

Razvrščajo jo v dve vrsti:

- **strukturna dezorganizacija** nastopi tedaj, ko se spremeni oblika družine;
- **funkcijska dezorganizacija** pa nastopi, ko družina ne opravlja več svojih funkcij in so moteni medsebojni odnosi.

V naši družbi je najpogostejši vzrok za konec zakonske zveze smrt enega izmed partnerjev. V razvitem svetu in tudi pri nas pa narašča število razvez, na katere vplivajo predvsem različna pričakovanja partnerjev o družinskih vlogah in seveda vpliv socializacije v različnih kulturnih

okoljih, ki sta jima zakonca pripadala. Prav tako pa nekateri velik vpliv pripisujejo demografskim spremembam, kot so daljša življenjska doba.

2.6 TIPOLOGIJA DRUŽINE

Za družino se še uporabljajo drugi pojmi in izrazi, kot so: sorodstvo, rod, zakon, rodbina, koleno, dom ...

Zakon je nastal pred klanom in družino ter je šel skozi več etap:

- nižja stopnja divjaštva (skupino sestavlja 30-50 članov);
- srednja ali višja stopnja divjaštva (skupni zakon po krvnem sorodstvu, po razredih ...);
- zakon parov (sindijski zakon);
- poligamija (zakon moškega z več ženami) ali poliandrija (zakon ženske z več možmi).

Skozi zgodovinski razvoj je družina prešla preko več tipov:

- klan (pleme), v katerem je družina nastala (matrilinarno, patrilinearno, bilateralno);
- razširjena deljiva družina (matrilinarna, patrilinearna, bilateralna);
- velike, stare družine (patriarhalna);
- male, nove družine (demokratska, industrijska).

Te pa se ločujejo glede na svojo formalno sestavo, ki se spreminja in na funkcijo ali nalogo, ki jo ima družina.

Tudi sorodstvo se deli na več skupin in govorimo o :

- krvnem (naravno, biološko) sorodstvo,
- sorodstvo po dogovoru (adaptivno),
- sorodstvo po zakonih prava ...

Mladenovič (1984) pravi, da sorodstvo delimo na zakonsko in izvenzakonsko, možna je tudi delitev zaradi biološkega in sociološkega očeta in matere, na naravno sorodstveno in družbeno.

V svetu in pri nas delijo družine v različne tipologije glede na:

- lastninski odnos;
- številčnost družine;
- avtoriteto v družini;
- geografsko področje;
- meščansko in vaško družino;
- popolno in nepopolno družino;
- zakonsko in nezakonsko;
- stabilno in nestabilno ...

2.6.1 PATRIARHALNA DRUŽINA

Je klasična družina. Ima svojo trdno, notranjo zgradbo in zunanjo pozicijo. Grajena je na privatni lastnini in jo predstavljajo predvsem podeželske in obrtniške družine. Posebnost velikih proizvodnih družin je njena notranja patriarhalna ureditev, zaradi katere taka družina dobi svoje ime (patriarhalna družinska ureditev).

To pomeni, da je na čelu družine oče – patriarh, ki je lastnik njenih proizvodnih sredstev. Je spoštovan s strani vseh ostalih članov družine, ki ga v vsem ubogajo. S tem pride do popolno podrejenega in brezpravnega položaja žene in otrok v družini. Starši so lahko svoje otroke pošiljali v službo drugam in sprejemali njihovo plačilo.

2.6.2 DEMOKRATIČNA DRUŽINA

Nastane kot posledica boja naprednega polit. in družb. gibanja, zlasti pa delavskega proti patriarhatu. Ti boji so poudarjali potrebo po bolj človeških, enakopravnih odnosih med člani družine, po enakopravnosti žene in otrok, po svobodi in zaščiti osnovnih pravic vsakega posameznika.

Demokratična družina je t.i. mala, popolna, delavska, uslužbeniška ... Najpomembnejše lastnosti pa so zgodovinska, ekonomska, socialna, pravna, razredna značilnost. Predstavljajo jo družinski ljudje, ki delajo za druge ljudi (kapitalizem).

Mala (nuklearna) družina je najpogostejša oblika demokratične družine, ki se dotikajo življenja delavcev oz. najemnikov kapitalistov. Ti so opravljali celodnevna, težaška dela, da so ustregli svojim kapitalističnim gospodom. S tem so jim onemogočili normalno preživetje.

2.6.3 POPOLNA (JEDRNA OZ. NUKLEARNA) DRUŽINA

Je dvogeneracijska družina, ki jo sestavljajo starši in otroci, ki so lahko biološki ali posvojeni.

2.6.3.1 Adaptivna, posvojitvena družina je družina, katere starši posvojijo otroka.

Vsak par, ki izpopolnjuje določene pogoje, lahko zahteva posvojitve. Mora biti:

- zakonski par;
- otroku morajo zagotoviti osnovne življenjske potrebe;
- različnospolna družina, ki živi v skladu roditeljskih pravic;
- s posvojencem oz. otrokom ne smeta biti v direktnem krvnem odnosu;
- med posvojencem in kandidatom ne sme biti manj kot 18 let razlike;
- otroka se dodeli za dobo enega leta (odvzete starševske pravice z že vnaprej oddanim otrokom).

2.6.4 DOPOLNJENA, SESTAVLJENA (REORGANIZIRANA) DRUŽINA

Je družina, kjer je eden izmed staršev z otrokom in novim partnerjem ali partnerko.

2.6.5 RAZŠIRJENA (VEČGENERACIJSKA) DRUŽINA

Je družina, sestavljena iz sorodnikov več generacij, ki so med seboj sorodstveno povezani.

Te družine nastajajo (tudi) zaradi podaljševanja izobraževanja, vse večje brezposelnosti mladih, hudih stanovanjskih stisk in zaradi varstva otroka. Vse to pa je vzrok za dolgotrajnejšo in večjo ekonomsko odvisnost od izvorne družine (Bezenšek, 1998, str. 22).

2.6.6 NEPOPOLNA (DEZORGANIZIRANA) DRUŽINA

Je družina, ki (lahko) nastane na tri načine (strukturna dezorganizacija):

- kot posledica smrti ali odhoda enega starša;
- da se družinska skupnost ni oblikovala (mati, oče, ostane sam/-a z otrokom in ne oblikuje družine);
- razveza oz. ločitev staršev.

Starši, ki so zrele osebnosti, mislijo, da bodo ločitev oz. razvezo izpeljali neobremenjeno, neboleče za otroka, brez večjih težav in travm. Vendar so prave žrtve tega procesa prav otroci, saj jih to prizadane, starši pa z njimi prepogosto manipulirajo.

2.6.6.1 Enoroditeljska družina je družina, ki nastane zaradi različnih posledic z enim staršem in (vsaj enim) otrokom.

Bezenšek (1998) pravi, da je v sodobni slovenski družini opaziti naraščaj enoroditeljskih družin. Zelo visok delež, 15,9 %, pripada materinskim enoroditeljskim družinam, vse več pa je očetovskih (2,5 %), kar je vse bolj pogojeno z njegovo zaposlenostjo oz. poklicno kariero.

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

V raziskovalnem delu sva želela ugotoviti, kakšno vlogo imajo in so imeli starši v družini ter kakšen je položaj otroka v njej.

Glede na to sva bila osredotočena na:

- pretekle in sedanje razmere v družini (ekonomske, številčne, bivalne, medsebojne odnose),
- preživljanje prostega časa družinskih članov nekoč in danes.

3.2 HIPOTEZE

Za potrebe raziskovalne naloge sva si zastavila štiri izhodiščne hipoteze:

H1:

Predvideva, da so bile nekoč družine številčnejše (število otrok, število članov v družini oz. skupnem gospodinjstvu) kot danes in da jih je včasih živelo več na podeželju, danes pa več družin živi v mestu.

H2:

Predpostavlja, da so včasih starši s svojimi otroki preživeli manj aktivnega prostega časa kot starši z otroki danes.

H3:

Domnevava, da sta v večini družin zaposlena oba starša, nekoč pa so se starši preživljali z delom na kmetiji.

3.3 OPIS VZORCA RAZISKAVE

V raziskavi sva zajela 40 naključno izbranih ljudi, ki so izhajali iz različnih starostnih generacij. Anketiranci so bili stari od 20-35 let (mlajša generacija) in 45-65 let (starejša generacija). Vprašalnik so bili pripravljene izpolniti skoraj vsi naključno izbrani ljudje. Pri reševanju anketnega vprašalnika ni bilo večjih težav, saj so ga anketiranci reševali v najini prisotnosti. Vse izpolnjene anketne vprašalnike sva lahko uporabila za raziskavo.

3.4 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

Na Mestnem in Starem trgu v Slovenskih Konjicah sva mimoidoče in naključno izbrane najprej vprašala za sodelovanje. Anketiranje sva izvedla ločeno na dveh različnih lokacijah v dopoldanskem in popoldanskem času. Ko so privolili v sodelovanje sva jih seznanila z namenom najine raziskovalne naloge in jih prosila za pomoč. Predhodno sva jim zagotovila, da bodo dobljeni podatki anonimni, ker jih bova uporabila izključno za raziskovalno nalogo. Anketirance sva naprosila, da anketni vprašalnik izpolnijo takoj, saj sva se s tem želela izogniti morebitnim težavam.

3.5 METODOLOGIJA

Uporabila sva deskriptivno metodo neeksperimentalnega empiričnega pedagoškega raziskovanja. Podatke sva dobila z anketnim vprašalnikom za ljudi, ki izhajajo iz različnih

starostnih generacij. V anketnem vprašalniku je bilo zastavljenih 7 vprašanj, ki so bila zaprtega in odprtega tipa, zastavljena z večstransko izbiro, z listo besed in vprašanj, ki so dala možnost opisnega odgovora. Anketiranje je bilo opravljeno v mesecu februarju 2008. Vprašanja zastavljena anketirancem, so narekovala potrebo po statistični obdelavi. Zbrala in analizirala sva posamezne odgovore in ob pregledu ugotavljala nihanja in razhajanja med samimi podatki. Statistična obdelava je zajela analiziranje, sintetiziranje, klasificiranje, prikaz v odstotkih in rangiranje.

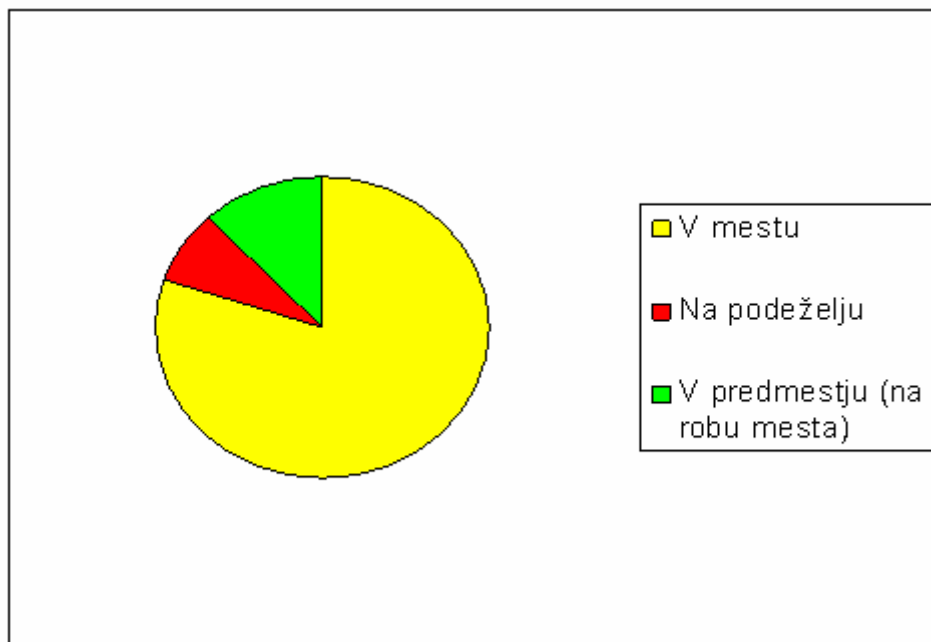
3.6 REZULTATI IN INTERPRETACIJA DOBLJENIH REZULTATOV

3.6.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Anketirala sva 40 ljudi (25 mlajše generacije in 15 starejše), dolgotrajne rezultate sva zbrala in ustrezno metodološko uredila.

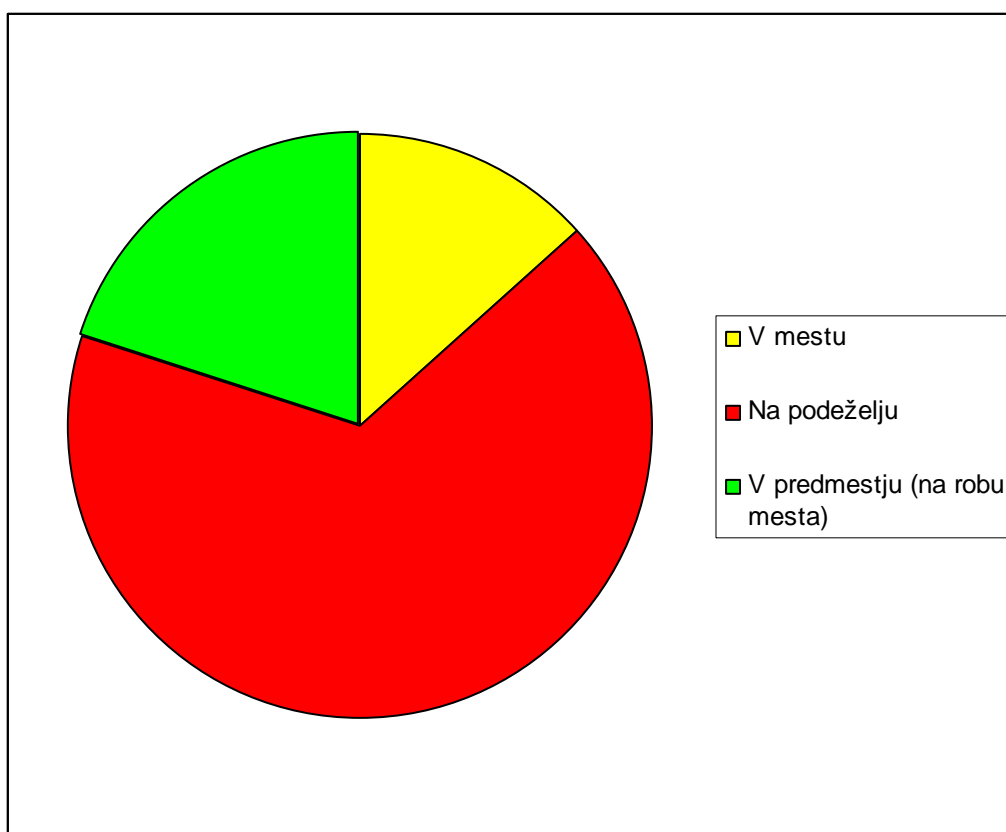
1. VAŠA DRUŽINA ŽIVI OZ. JE ŽIVELA V:

Družina živi	N	%
V mestu	20	80 %
Na podeželju	2	8 %
V predmestju (na robu mesta)	3	12 %
Skupaj	25	100 %



Večina od mlajših anketirancev, to je 20 (80 %), živi v mestu. Na podeželju živijo 2 (8 %) družini. V predmestju (na robu mesta) pa živijo 3 (12 %) družine. Iz podatkov je razvidno, da največ oz. večina anketiranih mlajših družin živi v mestu.

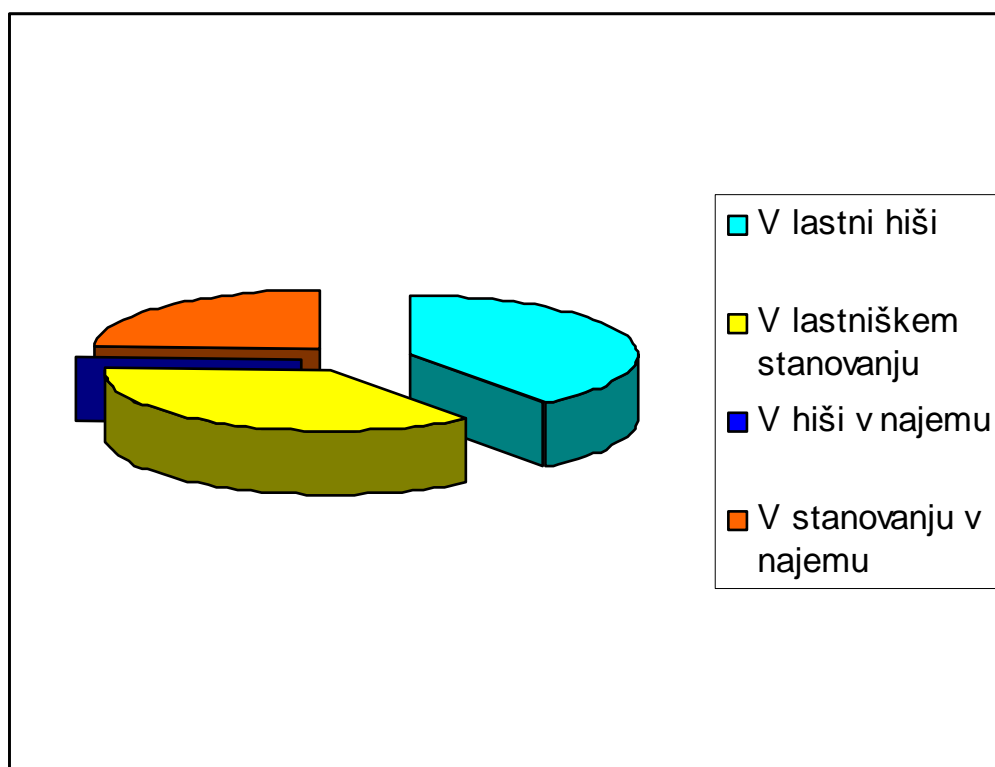
Družina je živela	N	%
V mestu	2	13,3 %
Na podežελju	10	66,7 %
V predmestju (na robu mesta)	3	20 %
Skupaj	15	100 %



Večina od starejših anketirancev, to je 10 (66,7 %), jih je živelu na podeželju. V mestu sta živeli 2 (13,3 %) družini, v predmestju (na robu mesta) pa so živele 3 (20 %) družine. Raziskave so pokazale, da je včasih večina družin živela na podeželju.

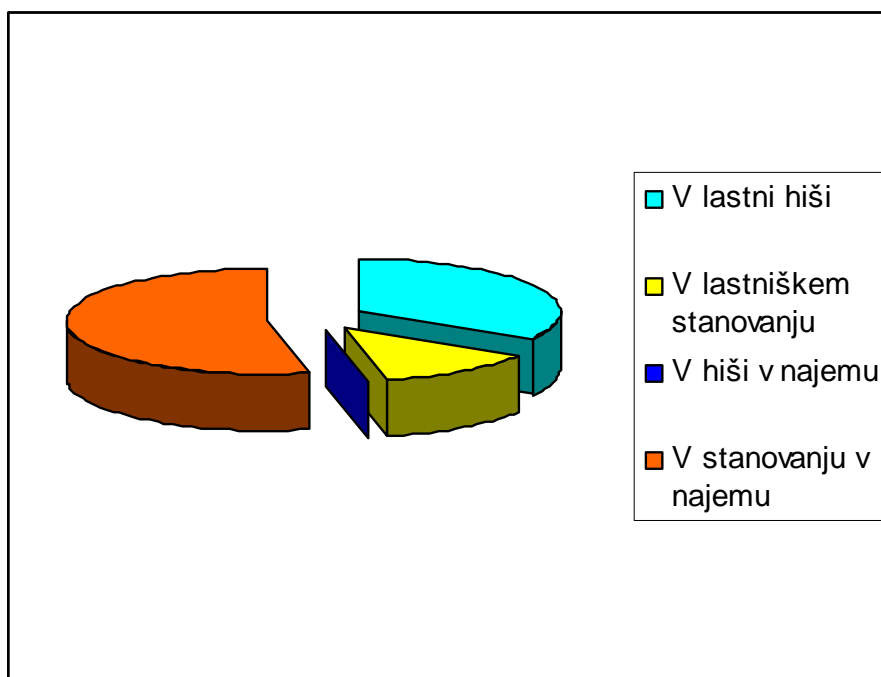
2. VAŠA DRUŽINA BIVA OZ. JE BIVALA:

Družina biva	N	%
V lastni hiši	10	40 %
V lastniškem stanovanju	9	36 %
V hiši v najemu	0	0 %
V stanovanju v najemu	6	24 %
Skupaj	25	100 %



Kar 10 (40 %) mlajših anketirancev živi z družino v lastni hiši. V lastniškem stanovanju jih živi 9 (36 %). Hiše v najem nima nobena družina, stanovanje v najemu pa ima 6 (24 %) družin. Rezultati kažejo, da je včasih večina družin živela v lastni hiši.

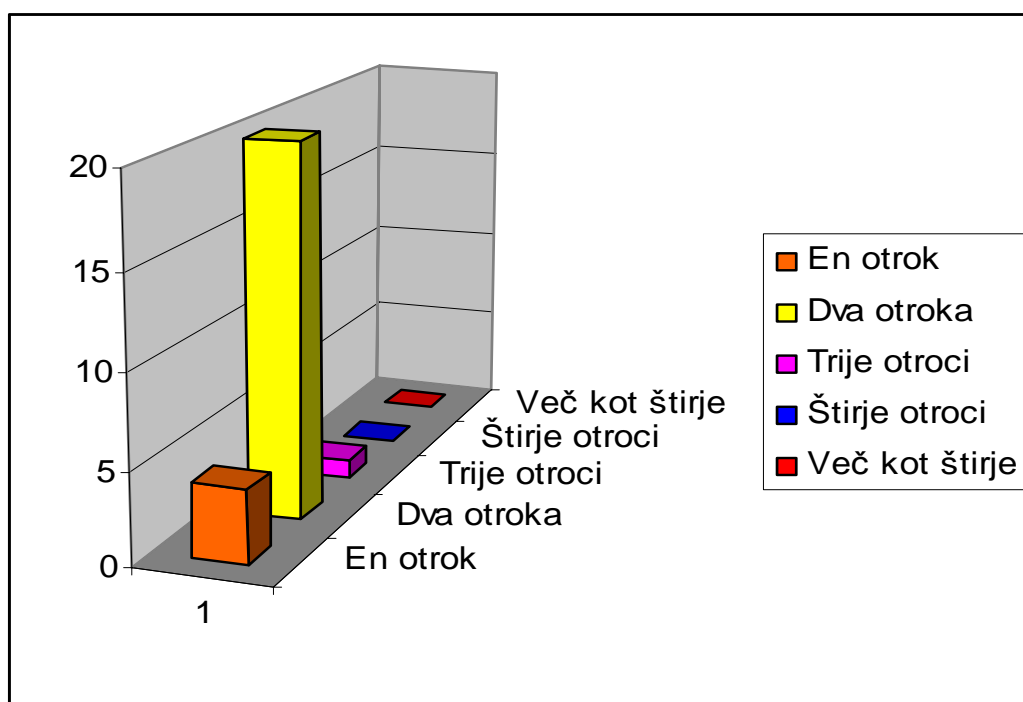
Družina je bivala	N	%
V lastni hiši	5	33,3 %
V lastniškem stanovanju	2	13,4 %
V hiši v najemu	0	0 %
V stanovanju v najemu	8	53,3 %
Skupaj	15	100 %



Kar 8 (53,3 %) anketiranih starejših družin je živelo v stanovanju v najemu. V lastni hiši je bilo 5 (33,3 %) družin, v lastniškem stanovanju sta živeli 2 (13,4 %) družini. V hiši v najemu pa ni bilo nobene od anketiranih družin, torej je včasih največ družin živelo v stanovanju v najem.

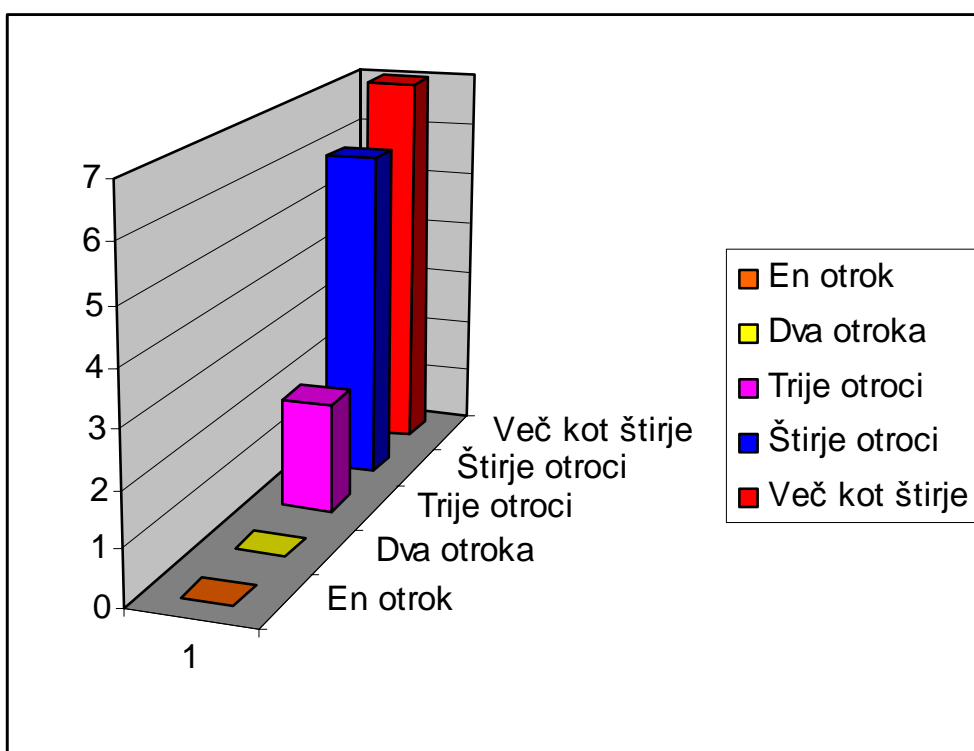
3. V VAŠI DRUŽINI JE OZ. JE BILO:

Število otrok (danes)	N	%
En otrok	4	16 %
Dva otroka	20	80 %
Trije otroci	1	4 %
Štirje otroci	0	0 %
Več kot štirje	0	0 %
Skupaj	25	100 %



V 20 (80 %) mlajših družinah sta dva otroka, po enega otroka imajo 4 (16 %) družine. Le ena družina ima 3 (4 %) otroke, po štiri in več kot štiri otroke pa nima nobena od anketiranih družin. Rezultati kažejo, da se večina odloči le za dva otroke.

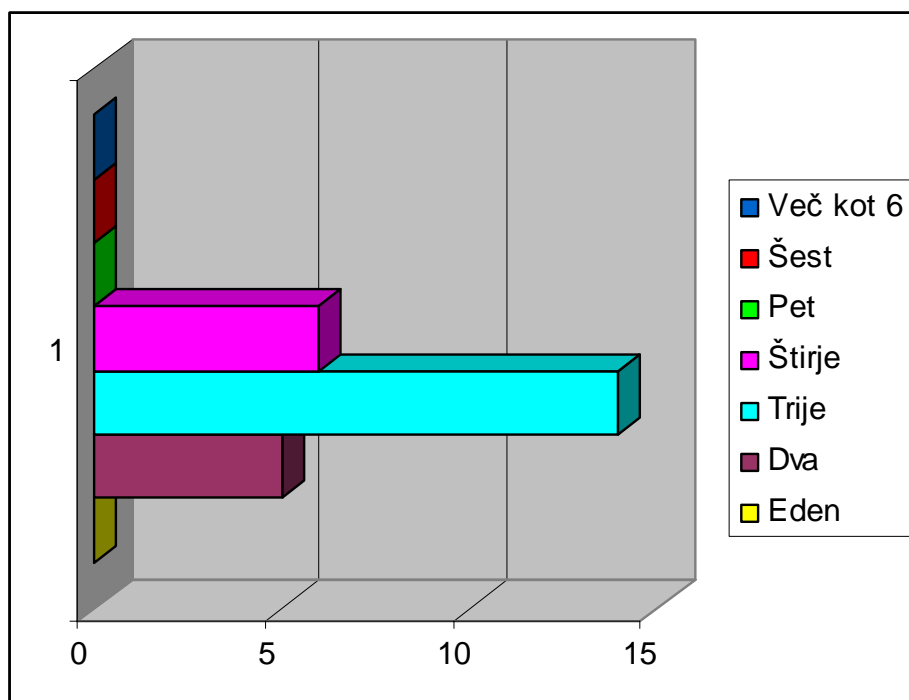
Število otrok (nekoč)	N	%
En otrok	0	0 %
Dva otroka	0	0 %
Trije otroci	2	13,3 %
Štirje otroci	6	40 %
Več kot štirje	7	46,7 %
Skupaj	15	100 %



Kar 7 (46,7 %) družin je včasih imelo več kot štiri otroke, po štirje otroci so bili v 6 (40 %) družinah. Le 2 (13,3 %) družini sta imeli po tri otroke. Rezultati so pokazali, da je bilo včasih prevladujoče število otrok več kot štiri.

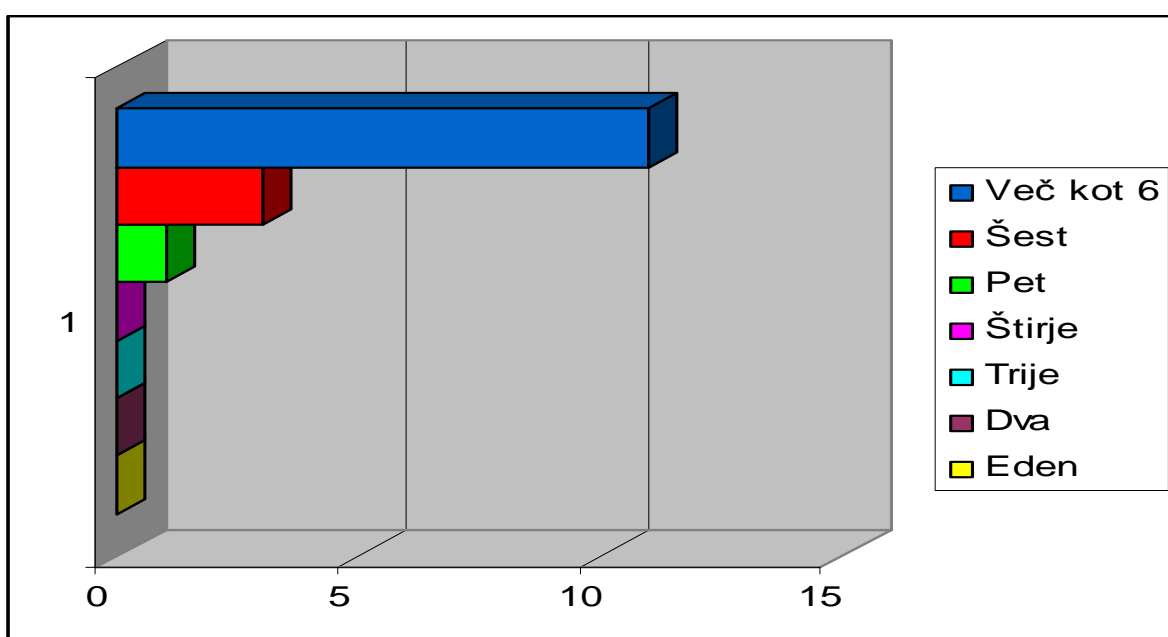
4. VAŠA DRUŽINA ŠTEJE OZ. JE ŠTELA KOLIKO DRUŽINSKIH ČLANOV (mama, oče, hči, sin, babica, dedek)?

Št. družinskih članov (danes):	N	%
Eden	0	0 %
Dva	5	20 %
Trije	14	56 %
Štirje	6	24 %
Pet	0	0 %
Šest	0	0 %
Več kot šest	0	0 %
Skupaj	25	100 %



V 14 (56 %) družinah so po trije družinski člani, po štirje družinski člani so v 6 (24 %) družinah. Najmanj dva družinska člana pa sta v 5 (20 %) družinah. Razvidno pa je tudi, da nobena od družin nima enega, pet, šest ali več kot šest članov v družini. Rezultati pa so pokazali, da prevladujejo trije družinski člani na družino.

Št. družinskih članov (nekoč)	N	%
Eden	0	0 %
Dva	0	0 %
Trije	0	0 %
Štirje	0	0 %
Pet	1	6,7 %
Šest	3	20 %
Več kot 6	11	73,3 %
Skupaj	15	100 %

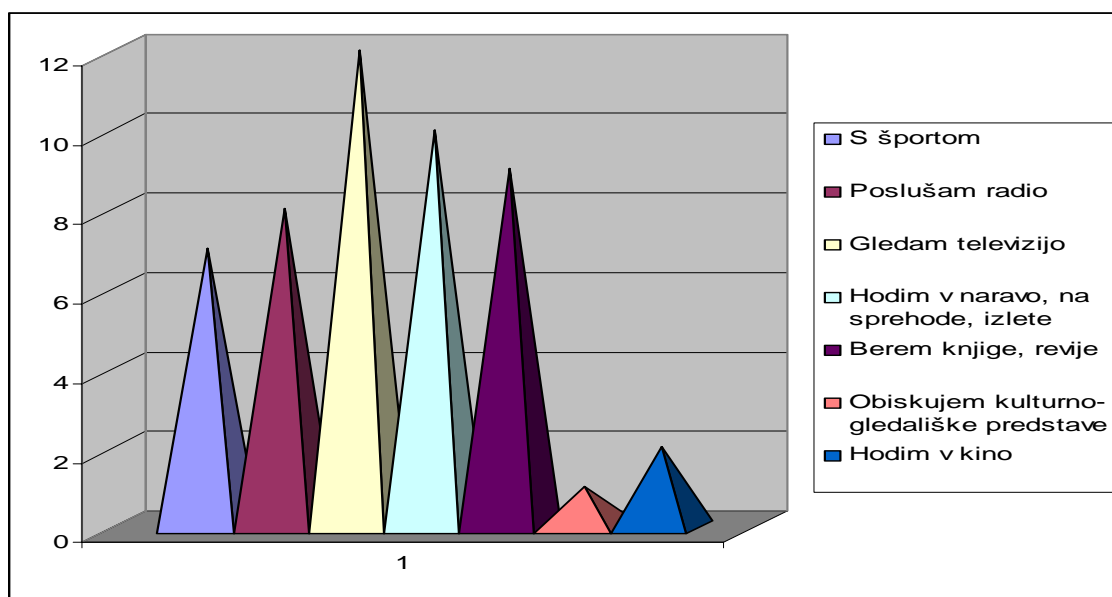


V 11 (73,3 %) družinah je bilo več kot šest družinskih članov, po šest družinskih članov je bilo v 3 (20 %) družinah, po pet družinskih članov pa je bilo le v 1 (6,7 %) družini. Zanimivo, da nobena od starejših družin ni imela manj kot 5 članov v družini.

5. NAVEDITE AKTIVOSTI, S KATERIMI PREŽIVITE ALI STE PREŽIVLJALI PROSTI ČAS SKUPAJ S SVOJIM OTROKOM: (S križcem označite ustrezno polje)

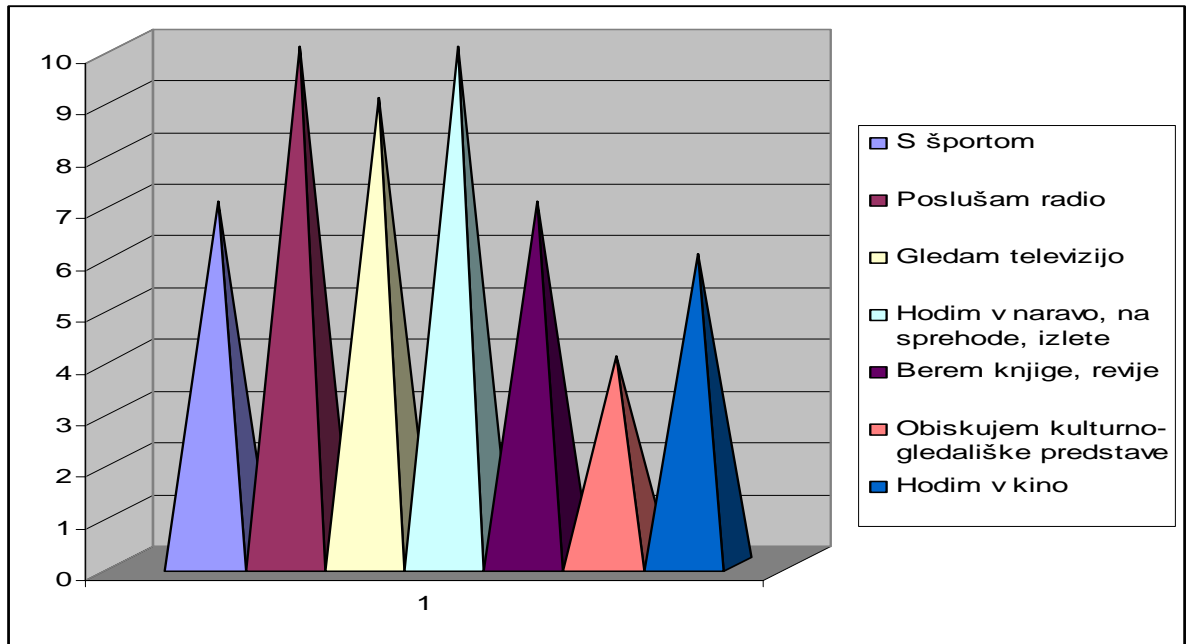
DEJAVNOSTI DANES	Vsak dan	Pogosto (1 x tedensko)	Redko (manj kot 1 x tedensko)	Rang
	N	N	N	N
S športom.	7	7	2	5.
Poslušam radio.	8	10	3	3.
Gledam televizijo.	12	9	2	2.
Hodim v naravo, na sprehode, izlete.	10	10	2	1.
Berem knjige, revije.	9	7	1	4.
Obiskujem kulturno-gledališke predstave.	1	4	7	7.
Hodim v kino.	2	6	7	6.

- Vsak dan



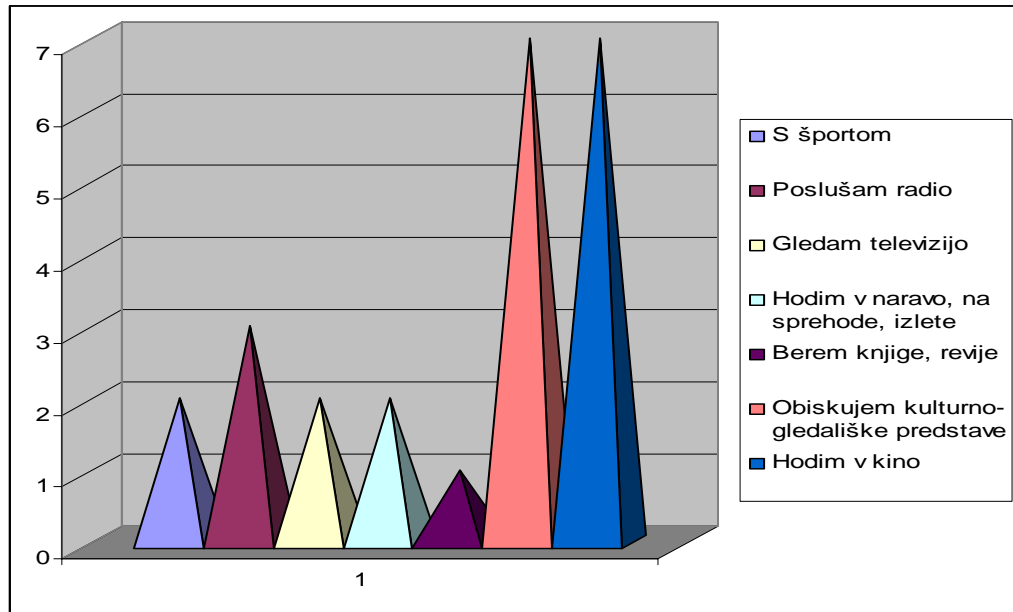
Kar 12 staršev od 25 anketirancev mlajše generacije skupaj s svojim otrokom vsak dan preživi prosti čas tako, da gleda televizijo, vsakodnevni prosti čas 10 anketiranih staršev preživi tudi tako, da hodi v naravo, na sprehode, izlete. 9 anketiranih staršev skupaj s svojimi otroki bere knjige, revije. Skupni prosti čas pa 8 anketiranih staršev preživi s poslušanjem radia. 7 anketiranih staršev z otroki športno preživi dan. 2 od anketiranih staršev vsak dan hodita v kino s svojimi otroci. Le 1 pa skupni čas preživi z obiski kulturno-gledaliških predstav.

- **Pogosto (1 x tedensko):**



10 anketiranih staršev skupaj s svojimi otrokom pogosto (1 x tedensko) preživi prosti čas s poslušanjem radia ter s sprehodi v naravo oz. izleti. 9 anketiranih staršev pogosto preživlja prosti čas z gledanjem televizije. Po 7 staršev pogosto svojim otrokom bere knjige in se čez dan ukvarja z športom. Le 6 družin gre pogostokrat v kino in le 4 anketirane družine pogosto obiskuje kulturno-gledališke predstave.

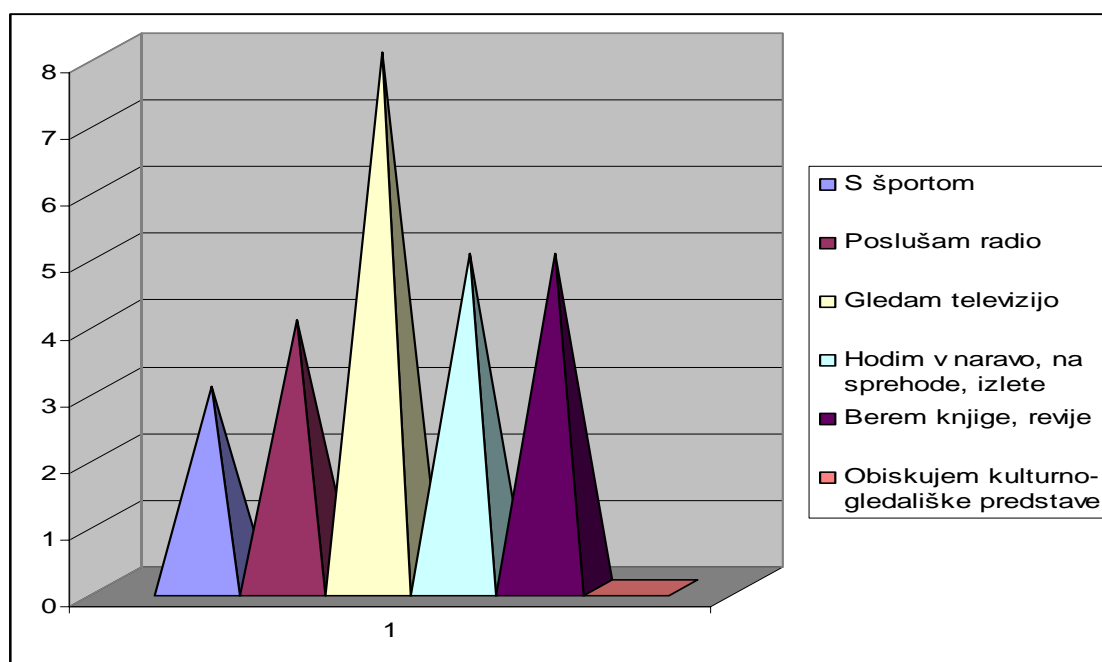
- **Redko (manj kot 1 x mesečno):**



7 anketiranih staršev skupaj s svojimi otroki redko (manj kot 1 x tedensko) preživi prosti čas z obiskovanjem kulturno-gledaliških predstav in obiskovanjem kina. 3 anketirani starši redko kdaj s svojimi otroki poslušajo radio. Po 2 starša redko kdaj s svojim otrokom gledata televizijo, poslušata radio, hodita v naravo na sprehode, izlete in se ukvarjata s športom. Le eden od anketirancev pa svojemu otroku bere knjige in revije.

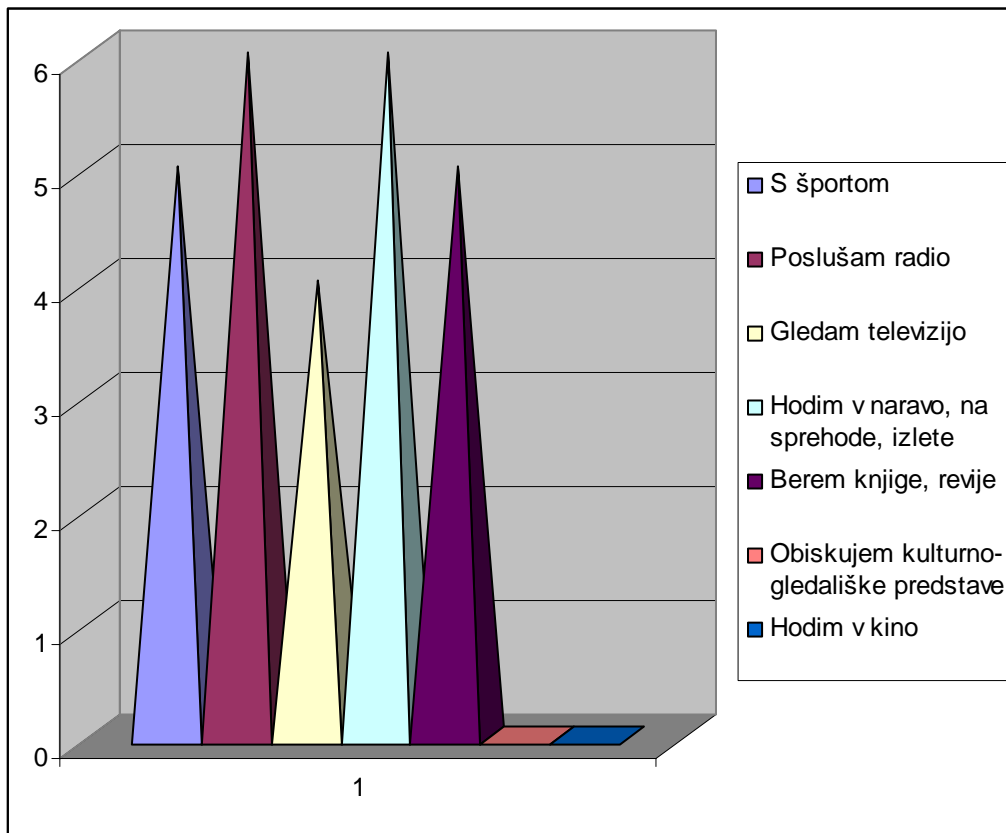
DEJAVNOSTI NEKOČ	Vsak dan	Pogosto (1 x tedensko)	Redko (manj kot 1 x tedensko)	Rang
	N	N	N	N
S športom.	3	5	4	3.
Poslušam radio.	4	6	1	4.
Gledam televizijo.	8	4	1	2.
Hodim v naravo, na sprehode, izlete.	5	6	3	1.
Berem knjige, revije.	5	5	0	5.
Obiskujem kulturno-gledališke predstave.	0	0	2	7.
Hodim v kino.	0	0	3	6.

- Vsak dan:



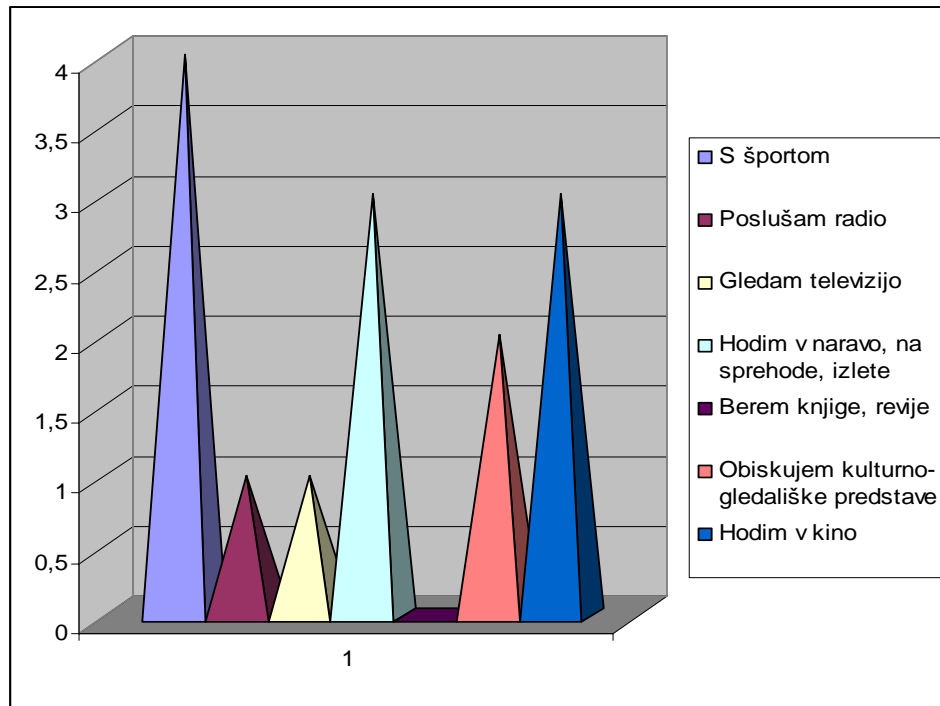
Kar 8 staršev je s svojimi otroki večino časa preživel pred televizijo vsaki dan. 5 staršev je s svojimi otroci vsakodnevno v naravi na sprehodih, izletih ter jim prebira knjige in revije. V 4 družinah so vsakodnevno skupaj poslušali radio. Le 3 anketirani starši so se skupaj s svojimi otroki ukvarjali s športom. Nihče od anketiranih staršev ni zahajal s svojimi otroki v kino in obiskoval kulturno-gledališke predstave.

- **Pogosto (1 x tedensko):**



6 anketiranih staršev se je pogosto (1 x tedensko) s svojimi otroki odpravilo v naravo, na sprehode, izlete ter skupaj poslušali radio. 5 anketiranih se je pogosto ukvarjalo s športom in prebiranjem knjig, revij svojim otrokom. 4 družine so si pogosto krajšale čas z gledanjem televizije. Zanimivo, da niti enkrat tedensko niso obiskovali kulturno-gledaliških predstav in kina s svojimi otroki.

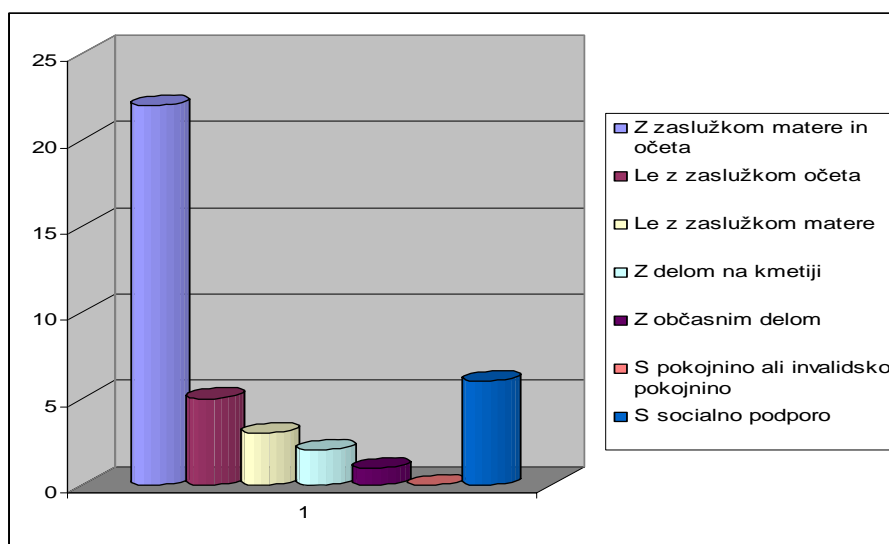
- **Redko (manj kot 1 x mesečno):**



4 anketirani starši so s svojim otrokom redko (manj kot 1 x tedensko) preživljali prosti čas s športom. Po 3 anketirani starši so s svojimi otroki redko hodili v naravo, na sprehode, izlete in hodili v kino. 2 družini sta s svojim otrokom redko kdaj obiskovali kulturno-gledališke predstave. Po 2 starša sta manj kot enkrat tedensko s svojimi otroki gledala televizijo in poslušala radio. Zanimivo, da manj kot enkrat mesečno niso otrokom prebirali knjige in revije.

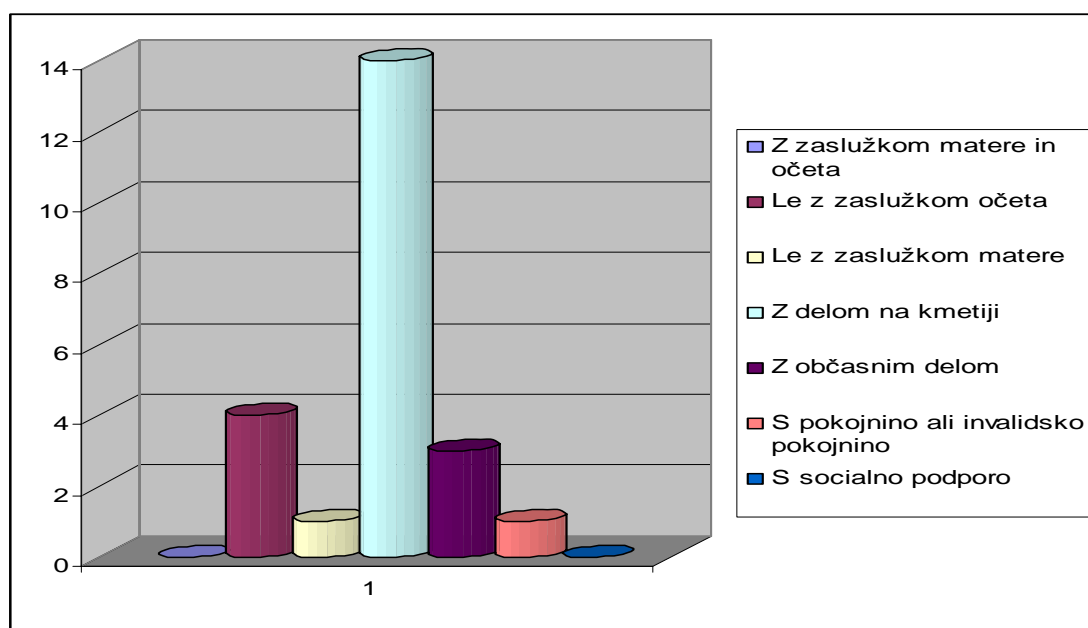
6. S ČIM VSE SE PREŽIVLJA OZ. SE JE PREŽIVLJALA VAŠA DRUŽINA? (možnih je več odgovorov)

PREŽIVLJANJE DRUŽINE DANES	N	Rang
Z zaslužkom matere in očeta	22	1.
Le z zaslužkom očeta	5	3.
Le z zaslužkom matere	3	4.
Z delom na kmetiji	2	5.
Z občasnim delom (javna dela, sezonska dela, delo v tujini)	1	6.
S pokojnino ali invalidsko pokojnino	0	7.
S socialno podporo	6	2.



Od 25 intervjuvanih mlajših generacij družin se jih največ (22) preživlja od zaslužka matere in očeta. Socialno podporo prejema 6 družin, le z zaslužkom očeta se preživlja 5 družin, medtem ko se z zaslužkom matere preživljajo 3 družine. Z delom na kmetiji pa se preživljata le 2 družini. Dani rezultati kažejo, da se v največji meri družina preživlja s plačo obeh staršev.

PREŽIVLJANJE DRUŽINE NEKOČ	N	Rang
Z zaslužkom matere in očeta	0	5.
Le z zaslužkom očeta	4	2.
Le z zaslužkom matere	1	4.
Z delom na kmetiji	14	1.
Z občasnim delom (javna dela, sezonska dela, delo v tujini)	3	3.
S pokojnino ali invalidsko pokojnino	1	4.
S socialno podporo	0	5.



Od 15 intervjuvanih iz starejše generacije družin se jih je največ preživljalo z delom na kmetiji. Le z zaslužkom očeta so se preživljale 4 družine. Z občasnim delom (javna dela, sezonska dela, delo v tujini) so se preživljale 3 družine. S pokojninsko ali invalidsko pokojnino pa se je preživljala le 1 od družin.

3.7 PREVERJANJE ZASTAVLJENIH HIPOTEZ

Rezultate, ki sva jih dobila s pomočjo anketnega vprašalnika so nama služili za ovrednotenje zastavljenih hipotez.

H1:

Predvidevava, da so bile nekoč družine številčnejše (število otrok, število članov v družini oz. v skupnem gospodinjstvu) kot danes in da jih je včasih živelo več na podeželju danes pa več družin živi v mestu.

Hipoteza je v celoti potrjena. V 20 (80 %) anketiranih družinah mlajše generacije sta 2 otroka, v 7 (46,7 %) anketiranih družinah starejše generacije pa so bili več kot 4 otroci.

20 (80 %) družin mlajše generacije živi v mestu, 10 (66,7 %) družin starejše generacije pa je živelo na podeželju.

H2:

Predpostavljava, da so včasih starši s svojimi otroki preživeli manj aktivnega prostega časa kot starši z otroki danes.

Hipoteza je celoti potrjena, saj 10 družin mlajše generacije (1. rang) hodi v naravo, sprehode in izlete vsak dan. 6 družin starejše generacije pa je aktivno preživljalo prosti čas, hodilo v naravo, na sprehode in izlete po 1 X tedensko in redko.

H3:

Domnevava, da sta v večini zaposlena oba starša, nekoč pa so se starši preživljali z delom na kmetiji.

Hipoteza je potrjena. 22 družin mlajše generacije (1. rang) se preživlja z zaslužkom matere in očeta, 14 družin starejše generacije pa se je preživljalo z delom na kmetiji.

4 ZAKLJUČEK

Z odgovori anketirancev mlajše in starejše generacije sva želela ugotoviti, kakšno vlogo so imeli in imajo starši v družini danes. Predvsem sva se osredotočila na to, koliko je in je bilo otrok v družini, kje živijo in so živeli in kako se preživljajo oz. so se preživljali. Pri tem pa nisva želela zanemariti dejstva, da je del družinske celice tudi otrok.

Izdelava te raziskovalne naloge se nama je zdela zanimiva saj sva izvedela veliko o razvoju družine in o sami družini, ki obstaja tukaj in zdaj. Najine hipoteze sva v celoti potrdila, kar nama je bilo v veliko veselje. S tem vsa dobila potrditev, da sva dobra zunanja opazovalca družin, hkrati pa sva obogatila notranje, lastno znanje.

V različnih družbah se pojavljajo različne vrste struktur družine. Velike, razširjene družine, ki so zgodovinska posebnost, se pojavljajo tudi v sedanjem času, kar narekujejo neugodne in nenaklonjene ekonomske in bivalne razmere.

Družina je tista družbena skupina, v kateri se otrok rodi, raste, se razvija vendar pa zaradi današnjega hitrega tempa življenja starši premnogokrat ne zaznajo pravih dražljajev, ki jih sporočajo njihovi otroci.

Glede na dobljene podatke sva ugotovila, da mlajša generacija družin živi v sodobni družini, razširjeni, nuklearni, enoroditeljski, popolni. Včasih pa so bile razširjeni drugi tipi družin, ki so značilni in se med seboj prepletajo z družinami takratnega časa. Vloga posameznika v družini in vključevanje otroka v družino ter medsebojni odnosi so se spreminjali skozi čas. Sodobni čas prinaša v družino mnogo pozitivnih in negativnih lastnosti. Vedno večji vpliv moderne sodobne tehnologije na družinskega človeka je prihod televizije, računalnika, ki ustvarja t.i. računalniško generacijo.

Če spremljamo odnos matere in očeta skozi čas in prostor, vidimo povsod v vseh časih, da so moške izbirali žene pretežno po družbenih interesih, potrebah »družine«, »hiše«, gospodarstva, družbenega položaja, družbeni plasti (razredu, rodu, stanu, poklicu ...), ne pa po lastnem osebnem nagnjenju.

Neglede na vsa dejstva pa so starši bili in bodo vzgled svojemu otroku.

Za zaključek pa bi še želela, kot otroka svojih staršev, zapisati misel, ki opisuje otroka, za katerega se moramo zavedati, da brez njega ni prave družine.

»Če rečemo, da imajo mladi pravico do mladosti in otroci pravico do otroštva, potem si pod to mladostjo in pod tem otroštvom predstavljamo razkošje radosti in svobode, nešteto odprtih možnosti v vse strani neba in še samo svetlo nebo s soncem in zvezdami v njih. In vidim, kako nezadržano ped nad zemljo, kot se mladosti spodobi, drsijo k lepemu, skrivnostnemu, v jutrišnjo zrelost in jih pri tem mi vsi tako imenovani odrasli, starši, vzgojitelji, voditelji, vse mogoče oblasti in moči, spremljamo in pazimo, da jih ne ranimo, ne pohabimo, ne otežimo, ne s krivico ne z lažmi in ne s ravnodušnostjo. Da smo z njimi brez mrke težavnosti, a polni nežnosti!« (Tone Pavček, 1992)

5 VIRI IN LITERATURA

Musek, J.: LJUBEZEN, DRUŽINA, VREDNOTE, EDUCY,
Ljubljana, 1995

Pavček, T.: OTROKOVE PRAVICE, OTROK IN DRUŽINA, 9/92

Tomori-Žmuc, M.: KNJIGA O DRUŽINI, EWO,
Ljubljana 1994

Ule- Nastran, M.: VSAKDANJI SVET DRUŽINE,
Ljubljana 1993

Brajša, P.: SE DA ŽIVETI V DVOJE?, DELAVSKA ENOTNOST,
Ljubljana 1986

Bezenšek, J.: DRUŽBOSLOVJE – DRŽAVLJANSKA KULTURA,
DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana 1998

Haralambos M. in Martin H.: SOCIOLOGIJA; teme in pogledi,
Ljubljana 2001

6 PRILOGA

- anketni vprašalnik

VPRAŠALNIK

Vljudno Vas prosim, da pri odgovorih na postavljena vprašanja obkrožite ustrezno črko pred trditvijo, na črtice pred trditvami pa napišete ustrezno besedilo, ki ga odgovor želi

VAŠA STAROST: ____ let

1. VAŠA DRUŽINA ŽIVI OZ. JE ŽIVELA:

- a) v mestu
- b) na podeželju
- c) v predmestju (na robu mesta)

2. VAŠA DRUŽINA BIVA OZ. JE BIVALA:

- a) v lastni hiši
- b) v lastniškem stanovanju
- c) v hiši v najem
- d) v stanovanju v najem

3. V VAŠI DRUŽINI JE OZ. JE BILO:

- a) en otrok
- b) dva otroka
- c) trije otroci
- d) štirje otroci
- e) več kot štirje

4. VAŠA DRUŽINA ŠTEJE OZ. JE ŠTELA KOLIKO DRUŽINSKIH ČLANOV:

- a) mama
- b) oče
- c) hčerka
- d) sin
- e) babica
- f) dedek

5. NAVEDITE AKTIVNOSTI, S KATERIMI PREŽIVITE ALI STE PREŽIVLJALI PROSTI ČAS SKUPAJ S SVOJIM OTROKOM: (s križcem označite ustrezno polje)

DEJAVNOSTI:	Vsak dan	Pogosto (1x tedensko)	Redko (manj kot 1x mesečno)
S športom			
Poslušam radio			
Gledam televizijo			
Hodim v naravo, na sprehode, izlete			
Berem knjige, revije			
Obiskujem kulturno-gledališke predstave			
Hodim v kino			

6. S ČIM VSE SE PREŽIVLJA OZ. SE JE PREŽIVLJALA VAŠA DRUŽINA? (možnih je več odgovorov)

- a) z zaslužkom matere in očeta
- b) le z zaslužkom očeta
- c) le z zaslužkom matere
- d) z delom na kmetiji
- e) z občasnim delom (javna dela, sezonska dela, dela v tujini)
- f) s pokojnino ali invalidsko pokojnino
- g) socialno podporo
- h) drugo (Prosim, napišite!) _____